

Piotr Ładny

Regulacja rynków komunikacji elektronicznej w krajach Unii Europejskiej

Ekonomiczne Problemy Usług nr 67, 361-370

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PIOTR ŁADNY

Uniwersytet Szczeciński

REGULACJA RYNKÓW KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Wprowadzenie

Zapoczątkowany w latach 80. XX wieku proces przemian strukturalnych w światowym sektorze telekomunikacyjnym spowodował całkowitą zmianę warunków funkcjonowania w tym obszarze działalności. Istota tych zmian polegała na wprowadzeniu zasad gospodarki wolnorynkowej poprzez powiększenie sfery wolności gospodarczej (liberalizm) i rozluźnienie ograniczeń, jakim podlegają podmioty chcące rozpocząć działalność na rynku telekomunikacyjnym. Jednocześnie w wielu krajach rozpoczął się proces prywatyzacji państwowych operatorów narodowych. Konsekwencją tych działań było odejście od państwowomonopolistycznej struktury rynku telekomunikacyjnego i upowszechnienie zasad rynkowych w obszarze funkcjonowania operatorów i świadczenia usług telekomunikacyjnych.

Zachodzące na rynku zmiany wymusiły również odejście od tradycyjnych metod regulacji, stosowanych w warunkach monopolu, na rzecz nowych rozwiązań przystających do konkurencyjnego rynku¹. Efektem było wprowadzenie przez szereg państw zasad i przepisów regulujących funkcjonowanie operatorów na rynku łączności elektronicznej². W Europie regulacje sektorowe w odniesieniu do rynku

¹ R. Czaplowski: *Regulacja rynków informacji i komunikacji – nowe wyzwania i propozycje ich rozwiązywania*, t. 1, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 544, Ekonomiczne Problemy Usług nr 35, Szczecin 2009, s. 10–13.

² Pojęcia telekomunikacji i łączności (komunikacji) elektronicznej są przez autora używane zamiennie. Do czasu wejścia w życie w 2002 r. dyrektyw składających się na Nowe Ramy Regulacyjne w dziedzinie łączności elektronicznej w dokumentach UE używane były terminy telekomunikacja i rynek telekomunikacyjny. Aktualnie w publikacjach organów UE i krajowych,

telekomunikacyjnego pojawiły się w latach 80. XX wieku i miały na celu głównie wspieranie nowych operatorów wchodzących na rynek. Początkiem takich działań była wydana przez Komisję Europejską w 1987 roku Zielona Księga, która miała przyczynić się do rozwoju konkurencji na rynku telekomunikacyjnym oraz uporządkowania tego rynku w celu maksymalnego zwiększenia możliwości oferowanych przez jednolity rynek Wspólnoty Europejskiej. W kolejnych latach również w innych krajach na świecie uchwalane były przepisy demonopolizujące obszar telekomunikacji i ustalające zasady funkcjonowania na tym rynku. Jednym z efektów zmian zachodzących w sektorze telekomunikacyjnym było powoływanie na poziomie poszczególnych państw organów regulacyjnych, których zadaniem było wdrażanie i egzekwowanie obowiązujących ram prawnych. Do końca 2009 roku w 153 państwach i regionach administracyjnych powołane zostały krajowe organy regulacyjne (*National Regulatory Authority* – NRA) obejmujące kompetencjami lokalne sektory telekomunikacyjne i ICT (*information and communications technology*).

Może wydawać się paradoksem, że liberalizacja i deregulacja rynku telekomunikacyjnego doprowadziły do wzrostu zainteresowania regulacją na tym rynku, jednak należy mieć na uwadze, że efektem tych procesów była nie tylko zmiana sytuacji na rynku, ale również znacząca zmiana w podejściu do regulacji. Zmiana ta wiązała się głównie z odejściem od regulacji w dziedzinie funkcjonowania państwowych operatorów działających w warunkach monopolu i upowszechnieniem regulacji, której najważniejszym celem było wspomaganie rozwoju konkurencji na rynku i ochrona interesów konsumentów.

1. Ogólne założenia regulacji

Celem polityki gospodarczej realizowanej przez organy państwa jest zwykle stworzenie i zapewnienie uczestnikom rynku możliwie swobodnych warunków gospodarowania, sprzyjających aktywizowaniu ich zachowań społecznych i gospodarczych³, a także zwiększanie efektywności konkurencji i wpływanie na rynkową alokację zasobów. Uznaje się, że interwencja państwa jest zasadna, kiedy zawodzą mechanizmy rynkowe (niewidzialna ręka rynku).

Przez wiele lat podstawowym celem polityki telekomunikacyjnej w wielu krajach, w tym również Unii Europejskiej, była liberalizacja tego sektora. Obecnie, po otwarciu rynków, za najważniejszy cel uznaje się stworzenie odpowiednich

jak również w publikacjach naukowych nadal obydwa terminy używane są zamiennie. Zob. S. Piątek: *Polityka telekomunikacyjna*, <http://www2.wz.uw.edu.pl/home/spiatek/publikacje>

³ R. Czaplowski: *Regulacja rynków usług telekomunikacyjnych w Unii Europejskiej jako sposób przechodzenia od monopolu do konkurencji*, t. 1, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 597, Ekonomiczne Problemy Usług, Szczecin 2010, s. 735.

warunków funkcjonowania sektora korzystnych dla konsumentów⁴. Takie podejście oznacza przede wszystkim zdynamizowanie rozwoju tego sektora, dostosowanie regulacji do szybko postępujących zmian technologicznych oraz większą niż dotychczas ochronę praw konsumentów. Ponieważ, jak dowodzi praktyka gospodarcza, najkorzystniejsze warunki z punktu widzenia konsumentów niesie konkurencyjna struktura rynku⁵, a dotychczasowe procesy demonopolizacji rynków komunikacji elektronicznej w wielu krajach nie przyniosły skutku w postaci skutecznej konkurencji, to sprawa braku konkurencji nadal pozostaje głównym problemem i jednocześnie uzasadnieniem działań regulacyjnych w sektorze telekomunikacyjnym. Oznacza to, że proces regulacji w krajach UE opiera się na założeniu, że na niektórych segmentach rynku komunikacji elektronicznej nie istnieją obecnie warunki skutecznej konkurencji i że warunki takie nie powstaną samodzielnie, wyłącznie w oparciu o prawa konkurencji. Dlatego konieczne jest stosowanie interwencji publicznej w sferze telekomunikacji. W ogólnie przyjętym modelu interwencja taka ma postać wyprzedzających (*ex ante*) regulacji sektorowych.

Aby zmaksymalizować pozytywne efekty zachodzących na rynku zmian, należy przy definiowaniu zadań i kompetencji państwa na tym rynku precyzyjnie określić zasady, na jakich opierać ma się polityka regulacyjna. Do takich zasad zalicza się m.in.:

1. Zastąpienie regulacji konkurencją. Stworzenie klientom możliwości wyboru spośród różnych usług i operatorów stanowi najefektywniejszą formę regulacji rynku. Jak dowodzi praktyka, konkurencja na rynku telekomunikacyjnym będzie się rozwijała niezależnie od woli regulatora, jednak właściwa polityka regulacyjna może sprawić, że proces ten będzie postępował szybciej, a korzyści z demonopolizacji będą czerpać wszyscy uczestnicy rynku. Właściwa polityka regulacyjna tworzy warunki dla konkurencji, która zaspokaja rzeczywiste potrzeby gospodarcze i społeczne. Organ regulacyjny nie powinien tworzyć „sztucznej” konkurencji, poprzez podejmowanie arbitralnych decyzji określających w sposób szczegółowy kształt rynku czy poziom cen. Przede wszystkim ustalanie cen w oparciu o kryteria inne niż ekonomiczne prowadzi do tworzenia nieefektywnych schematów cenowych.
2. Promowanie konkurencji w sposób neutralny. Ponieważ innowacje wprowadzane są w coraz większym tempie, a telekomunikacja odgrywa coraz większą rolę w życiu społecznym i gospodarczym, jest niezwykle istotne, aby prowadzona przez organy państwa polityka regulacyjna w sposób neutralny promowała zasady uczciwej konkurencji, a jednocześnie sprzyjała

⁴ A. Resiak: *Polityka telekomunikacyjna*, w: Z. Brodecki (red.): *Infrastruktura*, Acquis communautaire, LexisNexis, Warszawa 2004, s. 47.

⁵ Jest to związane głównie z możliwościami wyboru spośród różnych ofert rynkowych oraz lepszym dostosowaniem ofert producentów (usługodawców) do potrzeb konsumentów.

osiąganiu określonych celów społecznych np. poprzez zabezpieczenie wszystkim obywatelom prawa dostępu do podstawowego zestawu usług (usługi o charakterze powszechnym). Nierówne traktowanie operatorów może ograniczać klientom swobodę wyboru i zniekształcać podstawy podejmowanych przez operatorów decyzji.

3. Odpowiedzialne prowadzenie polityki regulacyjnej. Realizowana przez regulatora polityka powinna uwzględniać obecne i przyszłe warunki rynkowe zarówno w branży telekomunikacyjnej, jak i w branżach z nią powiązanych. Ceny odzwierciedlające koszty i wartość użytkową odgrywają kluczową rolę przy podejmowaniu decyzji przez klientów i operatorów, i dlatego też tam, gdzie to tylko możliwe, ceny powinny być ustalane w oparciu o mechanizm rynkowy. W przypadku jego braku regulator, ustalając poziom cen, powinien uwzględnić społeczne i gospodarcze skutki swoich decyzji. Również zakres i rodzaj świadczonych usług powinien odzwierciedlać zgłaszany przez rynek popyt. Do zadań regulatora należy prowadzenie polityki stymulującej poziom inwestycji, wykorzystanie usług telekomunikacyjnych oraz rozwój gospodarczy i społeczny w sytuacjach, kiedy siły rynkowe są niewystarczające.
4. Koordynowanie zakresu regulacji i polityki prokonkurencyjnej. Istotną kwestią w działalności organu regulacyjnego jest ustalenie odpowiednich proporcji między regulowaniem rynku a promowaniem mechanizmów rynkowych. W miarę rozwoju konkurencji polityka regulacyjna powinna ulegać transformacji, tak aby zapewnić jej zgodność z panującymi na rynku warunkami. Podstawą właściwie realizowanej polityki prokonkurencyjnej jest ograniczenie regulacji cenowej do wyjątkowych i ściśle określonych przypadków z wyliczeniem przypadków, kiedy i w jakim stopniu ceny mogą być regulowane.
5. Likwidacja barier ograniczających powstanie i rozwój konkurencji. Zawsze kiedy jest to technicznie możliwe, regulacje powinny zmierzać do usuwania barier ograniczających możliwości tworzenia konkurencyjnej struktury rynku. Wydaje się, że najistotniejszym krokiem w kierunku likwidacji ograniczeń na rynku lokalnym jest udostępnienie konkurentom wszystkich elementów sieci dostępowej (*local loop*) należącej do operatora narodowego. W przypadku połączeń długodystansowych barierą są przepisy prawne uniemożliwiające bądź ograniczające wejście na ten rynek operatorom lokalnym.

Powyższe zasady znalazły swoje odbicie w aktualnym porządku prawno-regulacyjnym Wspólnoty Europejskiej, którego podstawą stał się pakiet dyrektyw przyjęty 7 marca 2002 roku przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 95 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Był to już trzeci kolejny pakiet dyrektyw dotyczących telekomunikacji, ale ze względu na szerokie spektrum regu-

lowanych zagadnień można przyjąć, że było to pierwsze kompleksowe podejście do zagadnień związanych z komunikacją elektroniczną.

2. Regulacje prawne dotyczące komunikacji elektronicznej na poziomie Wspólnoty Europejskiej

Podstawowe uregulowania prawne w dziedzinie funkcjonowania rynku komunikacji elektronicznej w krajach UE zawarte są w pakiecie dyrektyw pod nazwą Dyrektywy Nowego Podejścia (*New Regulatory Framework*), przyjętym w 2002 roku i częściowo znowelizowanym w grudniu 2009. Najważniejszym krokiem, który poprzedził wprowadzenie tych regulacji, był dokonany przez Komisję Europejską w listopadzie 1999 roku przegląd istniejącego ładu regulacyjnego. Jego efektem było opublikowanie szeregu dokumentów⁶, które podsumowywały stan implementacji dotychczasowych regulacji oraz wskazywały kierunek dalszej polityki Komisji w odniesieniu do sektora telekomunikacyjnego. Poza podsumowaniem dotychczasowej sytuacji opublikowane dokumenty zawierały również kierunki, w jakich Komisja Europejska zamierzała kształtować dalszą politykę regulacyjną dotyczącą nie tylko sektora telekomunikacyjnego, ale także sieci i usług komunikacji elektronicznej⁷. Dzięki zastąpieniu słowa „telekomunikacja” pojęciem „łączność (komunikacji) elektroniczna” Komisja Europejska podkreśliła nowy zakres przedmiotowy regulacji, którym zostało objęte zjawisko konwergencji w zakresie usług i sieci. W efekcie regulacje zawarte w pakiecie dyrektyw o łączności elektronicznej objęły wszystkie rodzaje sieci i usług służących do przekazywania sygnałów telekomunikacyjnych, w tym również do dystrybucji przekazów radiowych i telewizyjnych⁸.

Główne cele określone w Dyrektywach Nowego Podejścia to:

- promowanie skuteczniejszej konkurencji,
- pobudzenie rozwoju nowych technologii oraz rynku,
- usunięcie zbędnych regulacji i uproszczenie procedur administracyjnych,
- wzmocnienie i ujednoczenie rynku wewnętrznego,
- ochrona konsumentów.

⁶ Były to m.in.: *Piąty raport na temat implementacji Telekomunikacyjnego Pakietu Regulacyjnego*, COM(1999) 537, *Raport na temat rozwoju rynku telewizji cyfrowej w Unii Europejskiej*, COM(1999) 540, *Zielona Księga nt. Polityki w zakresie widma częstotliwości*, COM(1999) 538, *W kierunku Nowego Ładu Regulacyjnego dla usług komunikacji elektronicznej*, COM(1999) 539.

⁷ A. Streżyńska, *Nowy pakiet regulacyjny UE*, „Prawo i Ekonomia w Telekomunikacji” 2002, nr 1, s. 32.

⁸ S. Piątek, *Dystrybucja przekazów telewizyjnych i radiowych w świetle dyrektyw Unii Europejskiej o łączności elektronicznej*, „Prawo i Ekonomia w Telekomunikacji” 2002, nr 4, s. 2.

W skład pakietu Nowego Podejścia wchodzi pięć dyrektyw, w tym jedna o charakterze generalnym oraz cztery szczegółowe. Są to następujące akty prawne⁹:

- Dyrektywa ramowa – w sprawie wspólnych ram prawnych dla sieci i usług komunikacji elektronicznej;
- Dyrektywa o licencjonowaniu – dotyczy autoryzowania sieci i usług komunikacji elektronicznej;
- Dyrektywa dostępową – dotyczy dostępu do sieci łączności elektronicznej i urzędzeń towarzyszących oraz ich łączenia;
- Dyrektywa o usłudze powszechnej – w sprawie usług powszechnych i praw użytkowników odnoszących się do sieci i usług łączności elektronicznej;
- Dyrektywa o ochronie danych osobowych – w sprawie przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze usług łączności elektronicznej.

Dodatkowo na mocy art. 86 ust. 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, w dniu 16 września 2002 roku uchwalona została kolejna dyrektywa pakietu w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej¹⁰, która stanowi uzupełnienie do wcześniej przyjętego pakietu. Za uzupełniające akty prawne stanowiące elementy nowego porządku regulacyjnego można również uznać:

- rozporządzenia dotyczące uwolnienia pętli lokalnej¹¹;
- decyzję o porządku regulacyjnym w sprawie polityki widma radiowego we Wspólnocie Europejskiej¹².

3. Reforma pakietu regulacyjnego z 2009 roku

W dniu 20 listopada Rada Unii Europejskiej, a w dniu 25 listopada Parlament Europejski przyjęły „Pakiet telekomunikacyjny” – nowe ramy regulacyjne dla rynku łączności elektronicznej. Pakiet, którego przepisy państwa członkowskie mają obowiązek wdrożyć do połowy 2011 roku jest w praktyce nowelizacją pięciu dotychczas obowiązujących dyrektyw (z 2002 roku) regulujących rynek łączności elektronicznej Unii Europejskiej. Na pakiet ten składają się:

⁹ S. Chmielewski: *Prawne aspekty liberalizacji rynku telekomunikacyjnego w Unii Europejskiej*, „Prawo i Ekonomia w Telekomunikacji” 2003, nr 3, s. 16.

¹⁰ Dyrektywa 2002/77/EC Parlamentu Europejskiego oraz Rady Europejskiej z 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej, Dz. Urz. L 249, 17.09.2002, s. 21.

¹¹ Rozporządzenie 2887/2000/EC Parlamentu Europejskiego oraz Rady Europejskiej z 18 grudnia 2000 r. w sprawie uwolnienia dostępu do pętli lokalnej, Dz. Urz. L 336, 30.12.2000, s. 4.

¹² 676/2002/EC Parlamentu Europejskiego oraz Rady Europejskiej z 7 marca 2002 r. w sprawie polityki w zakresie spektrum radiowego, Dz. Urz. L 108, 24.4.2002, s. 1.

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1211/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. ustanawiające Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) oraz Urząd¹³,
- Dyrektywa Lepszych Uregulowań Prawnych (*Better Regulation*) – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/140/WE z dnia 25 listopada 2009 r. zmieniająca dyrektywę ramową (2002/21/WE), dyrektywę o dostępie (2002/19/WE) oraz dyrektywę o zezwoleniach (2002/20/WE),¹⁴
- Dyrektywa Praw Obywateli (*Citizen's Rights*) – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136/WE z dnia 25 listopada 2009 r. zmieniająca dyrektywę o usłudze powszechnej (2002/22/WE) oraz dyrektywę o prywatności i łączności elektronicznej (2002/58/WE)¹⁵.

Celem zmian w pakiecie regulującym rynek łączności elektronicznej jest kontynuacja reform z uwzględnianiem zmian zachodzących na tym rynku oraz dalsze wzmocnianie praw konsumenta. Zmiany wprowadzone w przepisach dotyczą między innymi takich kwestii szczegółowych, jak prawo użytkowników sieci telefonii stacjonarnej lub komórkowej do zmiany operatora z zachowaniem numeru w ciągu jednego dnia roboczego. Rozszerzono również prawa konsumentów w zakresie zawierania umów i zawartych w nich informacji. Zgodnie z nowymi regulacjami, umowy muszą zawierać szereg szczegółowych informacji dotyczących m.in.: pobieranych opłat i ich wysokości, długości umowy, formy obsługi klienta w trakcie obowiązywania umowy, sposobu wykonywania połączeń alarmowych, metod płatności, minimalnych parametrów jakości usługi oraz rekompensaty w przypadku ich niedotrzymania przez dostawcę usługi. Określony został maksymalny czas trwania pierwszej umowy z dostawcą usług, który nie będzie mógł przekroczyć 24 miesięcy, przy czym konsument będzie miał prawo do zawarcia umowy trwającej nie dłużej niż 12 miesięcy. W odniesieniu do połączeń alarmowych podjęte mają być działania zmierzającej do upowszechnienia numeru 112, a na operatorów zostaną nałożone obowiązki dotyczące wykorzystania nowych technologii np. do przekazywania odpowiednim służbom informacji o lokalizacji osoby wykonującej połączenia alarmowe oraz wykonywania połączeń alarmowych przez użytkowników korzystających z technologii VoIP.

Zwiększono także ochronę przed spamem oraz w zakresie danych osobowych. Na dostawców usług nałożono obowiązki w zakresie należytego przechowywania i przetwarzania tych danych. Nowe przepisy nakładają na operatorów obowiązek informowania konsumentów oraz odpowiednie organy o przypadkach naruszenia prawa dotyczącego ochrony danych osobowych. Powinno to zachęcić dostawców

¹³ Dz. Urz. UE L 337, 18.12.2009, s. 1–10.

¹⁴ *Ibidem*, s. 37–69.

¹⁵ *Ibidem*, s. 11–36.

usług do lepszej ochrony danych podmiotów korzystających z usług telekomunikacyjnych.

Jeden z bardziej kontrowersyjnych zapisów pakietu przewidywał możliwość odcięcia dostępu do Internetu użytkownikom podejrzewanym o naruszenie praw autorskich przed wydaniem wyroku sądowego. Uznając jednak, że Internet ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia oświaty oraz korzystania w praktyce z wolności wypowiedzi i dostępu do informacji, ostatecznie przyjęto zapis chroniący prawo obywatela do Internetu uniemożliwiające państwom członkowskim odłączanie internautów od sieci bez uprzedniego przeprowadzenia sprawiedliwej i bezstronnej procedury gwarantującej użytkownikowi prawo do przedstawienia swego stanowiska. Ograniczenia dostępu do Internetu mogą być nakładane jedynie, jeśli są one odpowiednie, proporcjonalne i niezbędne w społeczeństwie demokratycznym, szanują zasadę domniemania niewinności i prawo do prywatności.

Nowe regulacje zwiększają również niezależność krajowych organów regulacyjnych przez ograniczenie możliwości wywierania na te organy wpływów politycznych oraz uniemożliwienie odwoływania ich szefów w drodze arbitralnych decyzji. Wprowadzone zostały zapisy dotyczące podziału operatorów dominujących. Krajowe organy regulacyjne zyskały w ten sposób potwierdzenie legalności działań umożliwiających zobowiązanie operatorów telekomunikacyjnych do oddzielenia części przedsiębiorstwa świadczącej usługi hurtowe od części świadczącej usługi detaliczne.

Na regulatorów narodowych nałożony został obowiązek wspieranie konkurencji i inwestycji w sieci nowej generacji (NGA). Oznacza to, że obowiązek udostępnienia infrastruktury innym operatorom może być stosowany w odniesieniu do nowej i zmodernizowanej infrastruktury (np. światłowodowej). Nakładając taki obowiązek, regulator będzie musiał uwzględniać jednak w należyty sposób ryzyko inwestującego operatora oraz zapewnić należyty zwrot z inwestycji operatorowi inwestującemu.

Na mocy nowych przepisów powołano Europejski Urząd ds. Rynku Łączności Elektronicznej (*Body of European Regulators for Electronic Communications* – BEREC), który tworzą szefowie organów regulacyjnych w dziedzinie telekomunikacji wszystkich 27 państw członkowskich. Organ ten zastąpi obecną Europejską Grupę Regulatorów (ERG). Od 2010 roku BEREC sprawuje funkcje doradcze, wspierające i uzupełniające w stosunku do prac krajowych regulatorów rynku telekomunikacyjnego, zwłaszcza związanych z decyzjami regulacyjnymi o zakresie transgranicznym. Jego celem jest także wsparcie dla działań związanych z wdrożeniem agendy cyfrowej i jednolitego rynku telekomunikacyjnego w Europie.

Podsumowanie

Procesy liberalizacji na rynku telekomunikacyjnym przyczyniły się do rozbięcia „narodowych monopolii” i zmian w strukturze rynku. Zniesienie ograniczeń prawnych związanych z dostępem do rynku nie pozbawiło jednak byłych monopolistów przewagi rynkowej nad nowo wchodzącymi na rynek operatorami. Silna pozycja, jaką dysponowali operatorzy zasiedziali, spowodowała liczne utrudnienia w rozwoju konkurencyjnych operatorów i tworzeniu warunków efektywnej konkurencji.

Dążenie do rozwiązania tych problemów stało się podstawą ukształtowania zasad ingerencji organów państwa na rynku telekomunikacyjnym. W przeciwieństwie do stosowanych wcześniej regulacji dotyczących funkcjonowania państwowych monopolistów współczesne podejście do regulacji zakłada, że jej głównym celem jest wspomaganie rozwoju konkurencji i ochrona interesów konsumentów.

Podstawową zasadą regulacji jest zastrzeżenie, że ingerencja organów państwa w działalność przedsiębiorców telekomunikacyjnych może mieć miejsce wyłącznie wtedy, kiedy mechanizmy rynkowe zawodzą, a zakres ingerencji powinien się zmniejszać (aż do całkowitego jej zaprzestania) wraz z rozwojem efektywnej konkurencji.

Szczególne role w zakresie realizacji polityki państwa na rynku telekomunikacyjnym przypadła krajowym organom regulacyjnym, które na podstawie ściśle określonych reguł i w zakresie przyznanym na mocy prawa kompetencji mogą wpływać na zachowanie przedsiębiorców na rynku telekomunikacyjnym m.in. poprzez nakładanie i egzekwowanie obowiązków regulacyjnych.

Jak wskazują doświadczenia w zakresie realizacji polityki państwa w sektorze łączności elektronicznej, racjonalne działania regulacyjne przyczyniają się do rozwoju efektywnej konkurencji w tym sektorze, co wpływa na lepsze zaspokojenie potrzeb klientów w zakresie nowoczesnych usług. Zwiększaniu dostępności usług towarzyszy także wzrost ich jakości oraz spadek cen.

Literatura

1. Chmielewski S.: *Prawne aspekty liberalizacji rynku telekomunikacyjnego w Unii Europejskiej*, „Prawo i Ekonomia w Telekomunikacji” 2003, nr 3, s. 16.
2. Czaplewski R.: *Regulacja rynków informacji i komunikacji – nowe wyzwania i propozycje ich rozwiązywania*, t. 1, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 544, Ekonomiczne Problemy Usług nr 35, Szczecin 2009.
3. Czaplewski R.: *Regulacja rynków usług telekomunikacyjnych w Unii Europejskiej jako sposób przechodzenia od monopolu do konkurencji*, t. 1, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 597, Ekonomiczne Problemy Usług, Szczecin 2010.

4. Dyrektywa 2002/77/EC Parlamentu Europejskiego oraz Rady Europejskiej z 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej, Dz. Urz. L 249, 17.09.2002.
5. Dyrektywa 676/2002/EC Parlamentu Europejskiego oraz Rady Europejskiej z 7 marca 2002 r. w sprawie polityki w zakresie spektrum radiowego, Dz. Urz. L 108, 24.4.2002.
6. Dz. Urz. UE L 337, 18.12.2009.
7. Piątek S.: *Dystrybucja przekazów telewizyjnych i radiowych w świetle dyrektyw Unii Europejskiej o łączności elektronicznej*, „Prawo i Ekonomia w Telekomunikacji” 2002, nr 4, s. 2.
8. Piątek S.: *Polityka telekomunikacyjna*, <http://www2.wz.uw.cdu.pl/homec/spiatek/publikacje>
9. Resiak A.: *Polityka telekomunikacyjna*, w: Z. Brodecki (red.): *Infrastruktura, Acquis communautaire*, LexisNexis, Warszawa 2004.
10. Rozporządzenie 2887/2000/EC Parlamentu Europejskiego oraz Rady Europejskiej z 18 grudnia 2000 r. w sprawie uwolnienia dostępu do pętli lokalnej, Dz. Urz. L 336, 30.12.2000.
11. Streżyńska A.: *Nowy pakiet regulacyjny UE*, „Prawo i Ekonomia w Telekomunikacji” 2002, nr 1, s. 32.

REGULATION OF ELECTRONIC COMMUNICATIONS MARKETS IN UE

Summary

The article describes main purposes and principles of regulations in UE. It contains a characterization of regulatory framework for electronic communications markets. It focuses on telecoms reform package, agreed by the Council and European Parliament in december 2009.

Translated by Piotr Ładny